

Szanujemy różnice, tworzymy wspólnotę.

Mały przewodnik po pracy z różnorodnością

W każdej grupie młodzieży i całej społeczności spotykamy ludzi o różnych doświadczeniach, wartościach i potrzebach. Różnorodność wzbogaca relacje i pozwala tworzyć środowisko pełne szacunku, zrozumienia i współpracy. Ta ulotka pomoże zrozumieć, jak dostrzegać i doceniać różnice, przeciwdziałać uprzedzeniom oraz angażować młodzież, by wspólnie budowała bezpieczną i otwartą wspólnotę.

Co może nas różnić?

- język
- orientacja seksualna
- płeć
- pochodzenie
- sprawność fizyczna
- warstwa społeczna
- wiek
- wygląd
- wyznanie

Co zrobić, aby przeciwdziałać uprzedzeniom i dyskryminacji w grupie?

Każda różnica może powodować uprzedzenia i być przyczyną dyskryminacji. Aby zmniejszyć ryzyko takich zjawisk, zaprojektuj działania, które:

- pokazują różne perspektywy
- włączają wszystkich
- wspierają osoby marginalizowane
- nie sprzyjają polaryzacji opinii
- nie dotyczą osób, które nie są zaangażowane w działanie

Czym jest różnorodność w klasie?

Różnorodność w klasie to więcej niż różnice kulturowe – to unikalne doświadczenia, potrzeby i perspektywy każdej osoby. Dlatego warto skupiać się na rzeczywistych osobach, a nie wyobrażeniach o nich. Tylko wtedy możemy tworzyć przestrzeń, w której każdy i każda może czuć się bezpiecznie i działać w zgodzie ze sobą.

Jak pracować z różnorodnością?

Praca z różnorodnością polega na świadomym dostrzeganiu i docenianiu odmiennych tożsamości, doświadczeń i perspektyw ludzi. Jej celem jest tworzenie środowiska, w którym każdy czuje się traktowany sprawiedliwie i może w pełni uczestniczyć w życiu wspólnoty. Działania na rzecz różnorodności umożliwiają wyrażanie różnych głosów, wspierają solidarność i budują kulturę wzajemnego szacunku.

Dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu kulturalnego polskiej prezydencji w radzie Unii Europejskiej 2025 w ramach programu dotacyjnego SYNERGIE

Organizator:

Partner:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Różnorodność w nas, różnorodność wokół.

Jak realizować działania lokalne, by doceniać różnorodność?

Projektując działania edukacyjne – zwłaszcza te związane z lokalnością, kulturą czy twórczością – warto zadać sobie pytanie:

W jakim kontekście działamy?

Prof. Alicia de Bánffy-Hall, niemiecka ekspertka edukacji muzycznej, podkreśla, że warto świadomie zastanowić się, z kim współpracujemy, do czego się odnosimy i co chcemy osiągnąć. Lepsze zrozumienie kontekstu pomaga trafniej planować, realizować i oceniać nasze działania.

Oto kilka pytań, które pomogą Ci lepiej zrozumieć kontekst:

Miejsce

Jak wygląda okolica i przestrzeń publiczna?

Czy jest estetyczna? Czy odpowiada na potrzeby mieszkańców?
Czy przestrzeń jest dostępna i bezpieczna?

Czy młodzi mają, gdzie spędzać wspólnie czas?

Czy są miejsca, które uważają za „własne”?

Jak społeczność traktuje przestrzeń wspólną?

Czy jest dla nich ważna? Czy czują się za nią odpowiedzialni?

Kultura

Jakie kultury, języki, zwyczaje są obecne wokół?

Czy wszystkie są widoczne? Czy są na równi cenione?

Czy różnorodność kulturowa jest traktowana jako wartość?

Czy dominuje otwartość na odmienność? Czy są próby ujednolicania kultury do jednego wzorca?

Jakie pasje mają uczestnicy?

Jak wyrażają się twórczo? Czy mają na to przestrzeń? Z jakimi dziełami kultury lubią obcować? Czy doceniamy ich pasje?

Społeczność

Kim są uczestnicy?

Co ich charakteryzuje? Jak sami się określają? Jak się komunikują? Co jest dla nich ważne?

Czy są grupy uprzywilejowane i dyskryminowane?

Jeśli tak, w jaki sposób? Czy pojawiają się na tym tle konflikty?

Historia

Jakie doświadczenia historyczne ma społeczność?

Jakie wydarzenia i procesy ją ukształtowały? Czy społeczność zna swoją historię?

Czy historia jest obecna w przestrzeni publicznej?

W jaki sposób? Czy ma to znaczenie dla społeczności?

JA

Kim jesteśmy jako prowadzący?

Co jest dla nas ważne? Co chcemy osiągnąć?

Jak nasza tożsamość wpływa na relacje i działania?

Gdzie są granice naszej otwartości? Czy żywimy jakieś uprzedzenia?

Dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu kulturalnego polskiej prezydencji w radzie Unii Europejskiej 2025 w ramach programu dotacyjnego SYNERGIE

Organizator:

Partner:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Jak zadbać o to, aby różnorodność młodzieży zaistniała w prowadzonych działaniach?

Ważnym elementem jest włączanie młodzieży w różne aktywności szkolne, aby jej głos był słyszany, a różnorodność zaimplementowana. W ten sposób kształtuje się u młodych poczucie sprawczości, które jest kluczowe dla podejmowania dojrzałych decyzji i społecznego zaangażowania. Projektując swoje aktywności, skorzystaj z drabiny partycypacji. **Pamiętaj, partycypacja zaczyna się dopiero od poziomu konsultowania.**

Poziomy partycypacji młodzieży

+3 Współdecydowanie

Młodzież i dorośli wspólnie podejmują decyzje i dzielą się odpowiedzialnością.

+2 Inicjatywa dorosłych, decyzje z młodzieżą

Dorośli rozpoczynają działanie, ale młodzież ma realny wpływ na decyzje.

+1 Konsultowanie

Dorośli pytają młodych o zdanie i biorą je pod uwagę

0 Informowanie

Młodzież nie decyduje, ale wie, co się dzieje i dlaczego.

-1 Pozorność

Młodzi są włączeni formalnie, ale bez wpływu na działania.

-2 Manipulacja

Młodzież jest wykorzystywana do cudzych celów, bez wiedzy i zgody.

Dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu kulturalnego polskiej prezydencji w radzie Unii Europejskiej 2025 w ramach programu dotacyjnego SYNERGIE

Organizator:

Partner:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

„Równość rodzi się z różnicy”

To tytuł wystawy animacji poklatkowych, które w ramach projektu „Przestrzeń różnorodności” stworzyli uczniowie i uczennice Szkoły Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Koluszkach.

Prace odnoszą się do tematu różnorodności kulturowej, a także zagadnień związanych z ekologią i przyszłością naszej planety. Powstały pod kierunkiem artystki Marty Romankiv w maju 2025 roku w Koluszkach i zawierają unikalne spojrzenie młodych ludzi na ważne dla nich sprawy.

Wirtualną wystawę filmów uczniów i uczennic można bezpłatnie obejrzeć w Zasobach filmowych Centrum Edukacji Obywatelskiej. Wejdź na stronę:

kultura.ceo.org.pl/tematy/edukacja-filmowa/zasoby-filmowe/

Uczniowie uczestniczący w projekcie „Przestrzeń różnorodności” podczas pracy nad animacjami poklatkowymi

Uczniowie i uczennice uczestniczący w projekcie „Przestrzeń różnorodności” przed otwarciem wystawy

Aby dowiedzieć się więcej o pracy z różnorodnością, pobierz bezpłatnie nasze publikacje:

- **Szkoła demokracji. Praktyczny przewodnik o współdecydowaniu w szkole**
- **Tworzymy razem. Narzędzia do twórczej integracji dzieci i młodzieży**

Więcej przydatnych narzędzi znajdziesz w internetowej **bibliotece Centrum Edukacji Obywatelskiej.**

Dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu kulturalnego polskiej prezydencji w radzie Unii Europejskiej 2025 w ramach programu dotacyjnego SYNERGIE

Organizator:

Partner:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

